

valget i marts 1996, jf. folketingsåret 1995-96, alm. del - bilag 682. Handlingsplanens elementer til styrkelse af håndhævelsen på miljøområdet blev i sommeren 1997 udmøntet i Folketingets vedtagelse af den såkaldte »håndhævelsespakke«, hvis hovedelement var lov nr. 425 af 10. juni 1997 om ændring af miljøbeskyttelsesloven (håndhævelsesloven).

Med håndhævelsesloven blev reglerne om håndhævelse i miljøbeskyttelsesloven skærpet, således at tilsynsmyndighederne fik forbedrede muligheder for at gribe ind over for virksomheder, der tilsidesætter reglerne. Der blev således indsat en række skærpede bestemmelser i miljøbeskyttelsesloven, som giver øgede muligheder for at gribe ind over for virksomheder og personer, som er blevet dømt for grovere miljøkriminalitet, eller som har større gæld til det offentlige for selvhjælpshandlinger.

Miljøbeskyttelsesloven indeholder således nu regler, der skal sikre, at virksomheder eller personer, der har gjort sig skyldige i grov miljøkriminalitet, ikke uhindret kan påbegynde eller videreføre deres forurenende virksomhed. De personer, der på denne måde har mistet deres »miljøansvarlighed«, er efter miljøbeskyttelsesloven personer, der har fået frakendt retten til at drive forurenende virksomhed, personer, der er dømt efter straffelovens bestemmelse om grov miljøkriminalitet, personer og selskaber, der er dømt efter den skærpede strafbestemmelse i miljøbeskyttelsesloven, og personer og selskaber, der har gæld på 100.000 kr. for offentligt foranstaltede selvhjælpshandlinger. Disse personer og selskaber skal indføres i et register i Miljøstyrelsen.

Om miljøbeskyttelseslovens håndhævelsesinstrumenter set i lyset af den konkrete sag og denne sags særlige træk kan oplyses følgende:

Som led i håndhævelsespakken indførtes der en ny bestemmelse i straffeloven om særlig grov miljøkriminalitet med en strafferamme på indtil 4 års fængsel.

Hvis personer eller selskaber, der har mistet deres miljøansvarlighed, driver eller ønsker at drive en virksomhed, der kræver godkendelse i medfør af miljøbeskyttelsesloven (eller har bestemmende indflydelse på virksomhedens drift), har godkendelsesmyndigheden mulighed for at træffe særlige forholdsregler. Godkendelsesmyndigheden kan således stille særlige vilkår for godkendelse, herunder vilkår om sikkerheds-

stillelse for affaldsbortskaffelse, eller om, at egenkontrol skal foretages af en anden end virksomheden selv. Godkendelse kan også helt nægtes eller tilbagekaldes, hvis det anses for nødvendigt.

Domstolene kan endvidere nu helt frakende personer retten til at udøve forurenende virksomhed, hvis de pågældende har overtrådt miljøreglerne gentagne gange eller i øvrigt under skærpende omstændigheder.

Også i relation til myndighedernes tilsynsindsats har miljø- og energiministerens håndhævelsespakke bidraget til en sikring af, at alle tilsynsmyndigheder fører et forsvarligt tilsyn med virksomhederne. I november 1996 indgik miljø- og energiministeren således en aftale med Kommunernes Landsforening om styrkelse af kommunernes tilsynsindsats, der indeholder en række minimumsfrekvenser for kommunernes tilsyn med virksomheder.

5. Vurdering af PROM-sagens særegenhed

Som det fremgår af ovenstående, er PROM-sagen på flere måder enestående i dansk miljøretshistorie både i omfang og sammensatthed.

Der er elementer, der i sig selv er usædvanlige, men sagens særegenhed består måske især i summen af de mange - ofte bemærkelsesværdige - hændelsesforløb, som er indtruffet over en meget lang periode.

Sagen strækker sig helt tilbage fra før, Danmark fik en sammenhængende regulering af forurenende virksomheder og tilbage til tiden før den første miljøbeskyttelseslov, og har udviklet sig sideløbende med de seneste 25 års udvikling af miljøreguleringen og tilhørende decentrale myndighedsstruktur.

Fra slutningen af 1960'erne til slutningen af 1980'erne, hvor tilsynet med virksomheden overgik til Storstrøms Amt, blev virksomheden eller medlemmer af dens ledelse dømt eller vedtog bøder i fem sagskomplekser, primært for ulovlig udledning af spildevand. I sagskomplekset fra 1989 vedtog virksomheden og medlemmer af dens ledelse bøder på i alt 340.000 kr. - et af de højeste bødebeløb på daværende tidspunkt.

I en af de straffesager, som først for nylig er afsluttet, blev virksomheden og en række medlemmer af virksomhedens direktion ved Vordingborg Ret i 1993 frifundet for tiltale for i 675 tilfælde af have manipuleret med indberetnin-